

Fördjupad översiktsplan för Storuman – Stensele 2011

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Innehåll

Sammanfattning	3
1. Inledning.....	5
2. Planprocessen	5
3. Avgränsningar	5
4. Planförslag och alternativ	6
5. Konsekvensbedömning	8
6. Miljökvalitetsnormer.....	17
7. Uppföljning.....	17
8. Behovsbedömning detaljplaner	17

Sammanfattning

En fördjupad översiktsplan för Storuman-Stensele har upprättats där syftet är att skapa förutsättningar för en hållbar samhällsutveckling. Denna bedömning av konsekvenser omfattar de delar i planen som är nya/har förändrats sedan planen reviderades sist. Nuvarande planförslag bygger i vissa delar på ett material framtaget, men ej antaget av kommunen under 1990-talet. Flertalet i beskrivningen redovisade projekt har dock växt fram under 2000-talet och under de senaste årens planarbete. Idéarbetet rörande Storuman som bas för ett omfattande BIOenergi- konglomerat har efterhand lett till nytänkande gällande trafiklogistik, järnvägslösningar och flyttning av E12 norr om Stensele. Denna tanke har i sin tur skapat möjligheter att på olika sätt stärka och stödja en utveckling av Stensele som trivsamt boendeort där t.ex. planläggning för aktiviteter som skidskytte och myrfofboll har fått ett stort utrymme. I processen med att ta fram denna miljökonsekvensbeskrivning har planen diskuterats och behandlats i ett flertal kommunala plansamråd, träffar med allmänhet och representanter för kommunens näringsliv och föreningsliv.

Planen berör i liten grad skyddsvärda naturförhållanden, dock med ett undantag vilket är Luspens naturreservat (NR2402007). En järnväg genom yttre delarna av det området kommer att påverka de geologiska värdena negativt, men är en förutsättning för förverkligande av andra delar av planen. Kompensationsåtgärder föreslås för de intrång som denna plan kan innebära. Planen inkluderar även

mark inom naturvårdsområdet Storuman-Luspnäset (NRO24101). Påverkan på detta område bedöms emellertid som ringa. Ny vägdragning till Storumans norra industriområde kan ha en viss påverkan på rennärings och militär verksamhet, även en skoterled måste troligen flyttas. Detta kommer ytterligare att utredas under utställningsperioden. I övrigt ger ett förverkligande av planen överlag positiva effekter. Den öppnar för en industriell utveckling med fokus på förnybar energi (en biopark) och ett hållbart transportsystem, vilket även kan ge ca 100 arbetstillfällen och betydande utsläppsminskningar. Den tillgodoser attraktiva boendelägen för personer som kommer att arbeta inom t.ex. industri i samhället eller vid framtida gruv- och vindkraftsetableringar. Planen beaktar även andra aktiviteter som stärker Storumans profil som idrottskommun såsom skidskytte, fotboll, båtliv och det speciella evenemanget myrfofboll mm. Detta sammantaget kan ge en ökad livskvalitet och stärka kommunens ekonomi. Den påverkan som sker på t.ex. geologiska värden skall vägas mot de positiva effekter som triangelspåret och bioparken ger genom en betydande omställning från lastbilstrafik till järnvägstrafik, minskade säkerhets- och bullerrisker i samhället samt utveckling av Stensele industriområde genom träförädling och framställande av bioenergi. Länsstyrelsen har även meddelat att en dispens mot reservatsföreskrifterna för Luspens (NR2402007) i detta fall sannolikt kan tillåtas, men med villkor för kompensation i eller utanför reservatet. Planen bidrar till en samhällsutveckling i linje med de nationella miljö kvalitetsmålen (se tabell 1).

Tabell 1 Planförslaget jämfört med de nationella miljömålen

Planförslag	Positiv inverkan på miljömål	Negativ inverkan på miljömål
Triangelspåret	Frisk luft Begränsad klimatpåverkan God bebyggd miljö	God bebyggd miljö Levande skogar
Järnvägsspår till återvinningscentral	God bebyggd miljö Begränsad klimatpåverkan	
Skidskyttestadium	God bebyggd miljö	
Badsjöområdet	God bebyggd miljö	
Bebyggelse	God bebyggd miljö	Levande skogar
Biopark vid Stensele industriområde	Frisk luft God bebyggd miljö Begränsad klimatpåverkan	
Utvidgning av Storuman industriområde	God bebyggd miljö	
Ny vägdragning till Storumans norra industriområde	God bebyggd miljö	

Planförslag	Fördelar	Nackdelar
Skidskyttearena	Centralt placerad Ökat utbud av fritidsaktivitet	
Fotboll- och myrfootbollsplan	Centralt placerad Ökat utbud av fritidsaktivitet	
Boende	Attraktivt boende Närheten till rekreation	Kan inverka på redan befintliga rekreativområden Avsaknad av kommunalt vatten och avlopp på Luspholmen Ökad biltrafik till och från Luspholmen
Omdragning av E12	I Stensele tätort minskar bullernivåer, luftföroreningar och säkerhetsrisker	Enskilda fastigheter kan påverkas mycket negativt Förflyttning av elljusspår
Stensele industriområde	Centralt placerad Ökade möjligheter till utbyggnad av industri	Kan medföra negativ påverkan på ridanläggningen Förflyttning av rullskidbana
Triangelspår	Möjliggör fler transporter via järnväg Minskar järnvägsbyten inne i Storuman tätort	Kan medföra negativ påverkan på geologiska värden Kan i viss grad påverka äldre skog
Stickspår	Möjliggör avfallstransport via järnväg Öppnar upp möjlighet till grot- och timmerupplag	Kan medföra negativ påverkan på geologiska värden

1. Inledning

Denna miljökonsekvensbeskrivning kommer att beröra ett antal platser inom Storuman och Stensele tätort som i framtiden kan komma att genomgå en betydande förändring. I den pågående planeringen av den fördjupade översiktsplan för Storuman-Stensele finns det fyra hållpunkter som anses särskilt viktiga för kommunens kommande utveckling. Dessa hållpunkter är att förbättra möjligheterna till utnyttjande och förädling av skogsråvaror, mineralutvinning, fortsatt utveckling av turistnäringen och utveckling av Storuman - Stenseles strategiska läge som kommunikations - knutpunkt. Syftet med en fördjupad översiktsplan är att utvecklingsplanera i en hållbar riktning, dvs. utifrån ekonomiska, sociala och miljömässiga aspekter. Syftet med en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) är bland annat att möjliggöra en samlad bedömning av dessa effekter på människors hälsa och miljön. Rimliga alternativ har studerats med hänsyn till planens syfte och geografiska räckvidd. MKB berör endast de delar i översiktsplanen som innebär en föreslagen förändring utifrån gällande förhållanden. De delar som förändrats/tillkommit är planläggande av skidskyttearena och myr fotbollsplan, utveckling av badsjöområdet, omlokalisering av fotbollsplaner, utvidgning av Storumans och Stenseles industriområde, ny väg- och järnvägsdragning samt planläggning för ny bebyggelse.

2. Planprocessen

Sedan 2004 finns det bestämmelser i 6 kap. miljöbalken (MB) om att vissa planer och program ska miljöbedömas, med kompletterande bestämmelser i förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivning (MKB). En översiktsplan utarbetas för att ge en generell bild hur kommunens mark och vatten ska planeras. Översiktsplanen antas nästan alltid medföra en betydande miljöpåverkan, och om så är fallet så ska en miljöbedömning göras och en MKB upprättas som redovisar sociala och ekologiska konsekvenser. Detsamma gäller för fördjupade översiktsplaner även om det endast är en ändring över en redan befintlig plan. Denna MKB är en del i den ovan nämnda processen som har resulterat i en fördjupad översiktsplan över Storuman-Stensele.

3. Avgränsningar

Tid

Tiden som avses i denna MKB sträcker sig från det att planen verkställs och framåt i en överskådlig tid.

Rum

Detta dokument innehåller en fördjupning av översiktsplanen för Storuman- Stensele, vilket i sig avgränsar planen geografiskt. De berörda platserna är lokaliserade i Storumans tätort, samt områden mellan Storuman och Stensele samhällen. Även den norra sträckan som löper parallellt med dagens E12-väg i Stensele samhälle kommer att beröras.

Sak

Processen för val av alternativ och lokalisering av planförslagen beskrivs, lika så nollalternativet om planen ej skulle förverkligas. Relevanta områden för denna MKB och det som kan tänkas beröras är landskapsbilden, naturmiljö, kulturmiljö, turism och rekreation, energi- och resurshushållning, hälsa och säkerhet, rennäring och sociala- och samhällsekonomiska konsekvenser. En fördjupad översiktsplan anger inriktning på framtida åtgärder, men styr inte dessa i detalj. Detaljeringsgraden på konsekvensbedömningarna blir därför av en övergripande karaktär. Vid senare detaljplaner, bygglovsprövningar, och tillstånds- och anmälningsärenden ökar kravet på detaljeringsgraden.

4. Planförslag och alternativ

Storumans östra industriområde kan komma att behöva utvidgas. Det är naturligt att en sådan utvidgning sker i östlig riktningen. I dagsläget ligger det fotbollsplaner där. En omlokalisering av dessa planeras till Badsjöområdet centralt i Storuman, i anslutning till ishallen. Där finns det sedan tidigare påverkad mark, vilket i kombination med dess centrala läge är motivet för lokaliseringen. Även andra aktiviteter skulle kunna förläggas till Badsjöområdet t.ex. hembygdsgården belägen ute på Kåtaholmen skulle kunna placeras inom området, likaså en friluftsscen och dansbana/loge.

Stensele-industriområde (BIOPARK)

Det geografiska läget för Stensele industriområde är strategiskt av flera anledningar. Här finns redan sågverk och bioenergiproduktion (Biostor). En utbyggnad skulle möjliggöra en gynnsam samverkan med dessa. De sammanfallande knutpunkterna mellan E 45 och E 12, respektive Inlandsbanan och Tvärbanan underlättar transporter. Inom järnvägarnas upptagningsområde återfinns merparten av Norrlands skogsråvara. Industriområdets placering är centralt, men har ändå relativt långa avstånd till bebyggelse. Arbetsresor till och från boende kan bli förhållandevis korta. Anförda motiv visar sammantaget på ett unikt geografiskt läge där långsiktigt fortsatt förädling av trävara till nya produkter t.ex. grön diesel, kan ske. Det finns egentligen inget rimligt alternativ till lokalisering av denna verksamhet varför alternativ lokalisering inte kan presenteras.

Tågtrafik (triangelspår, godsterminal och stickspår till återvinningscentral)

Alternativ till triangelspåret innebär att en stor del av tågen måste in i samhället och byta riktning för att nå Stensele industriområde, vilket är negativt ur bl.a. buller- och säkerhetssynpunkt, men även för att samhällets trafikrytm påverkas negativt. Det är även sannolikt att detta alternativ skulle innebära svårigheter att omfördela lastbilstransporter till järnvägstransporter i den omfattning som planförslagets godsterminal förväntas åstadkomma. Lokaliseringen av triangelspåret är delvis utrett utifrån en teknisk synvinkel. Påverkan kommer att ske på ett skyddsvärt geologiskt område, men detta har vägts in i bedömningen. Stickspår till återvinningscentralen är planerat utifrån en teknisk synvinkel och medför även ringa miljöpåverkan. Stickspåret kan användas till transport av t.ex. metallskrot och kommunens hushållsavfall via järnväg. Skogsbolag kan möjligtvis vara intresserade av att buffra upp med timmer och gröt. Alternativ till stickspår skulle vara att man lastar t.ex. skrot och husavfall etc. inne i samhället, detta skulle dock inte vara särskilt lämpligt med tanke på buller, trafik etc. I en vision för framtiden finns möjligheten att driva tågen på biodiesel, vilket skulle minska miljöbelastningen ytterligare jämfört med idag då loken går på vanlig diesel.

Ny vägdragning E12

Väg/järnvägspassagen vid Stensele är redan idag olämplig ur trafik och säkerhetsmässig synvinkel. Sker dessutom en önskad utveckling av järnvägstrafik (kopplad till bl.a. bioparken och godsterminalen), med stor miljömässig vinst, ökar nödvändigheten att förändra denna överfart. Två alternativa vägdragningar studeras för ändamålet. Som tidigare nämnts ska översiktsplanen ge en generell uppfattning om hur mark- och vatten inom kommunen avses användas i framtiden, och att områdena nyttjas på lämpligaste sätt. Detta avsnitt kommer att ge en sammanfattad bild över önskade planförslag, men även en

diskussion av alternativ för dessa områden. Nuvarande planförslag bygger i vissa delar på ett material framtaget, men ej antaget av kommunen under 1990-talet. Flertalet i beskrivningen redovisade projekt har dock växt fram under 2000-talet och under de senaste årens planarbete. Idéarbetet rörande Storuman som bas för ett omfattande BIOenergi- konglomerat har efterhand lett till nytänkande gällande trafiklogistik, järnvägslösningar och flyttning av E12 norr om Stensele. Denna tanke har i sin tur skapat möjligheter att på olika sätt stärka och stödja en utveckling av Stensele som trivsamt boendeort. Idéarbete rörande förstärkt "livsmiljö" i kommunen pågår och får aldrig avstanna. I processen med att ta fram denna miljökonsekvensbeskrivning har planen diskuterats och behandlats i ett flertal kommunala plansamråd, träffar med allmänhet och representanter för kommunens näringsliv och föreningsliv.

Ny vägdragning till Storumans norra industriområde

Storuman har sedan långt tid tillbaka nyttjat ett område väster om E45 mot Sorsele som en samlingspunkt för olika industriella ändamål. I dagsläget finns fortfarande en viss aktivitet på industriområdet som kräver tyngre transporter. Transporterna till och från detta område går idag norr via Materialvägen och passerar både bostads- och skolområden. För att undvika en rad olika risker som t.ex. trafikolyckor, luftföroreningar och buller som vanligtvis förknippas med tunga fordon i känsliga områden så bör en alternativ transportsträcka utarbetas. Huvudalternativet är en dragning västerut från E45, ca 1,3 km norr om Storumans tätort som sedan löper parallellt med järnvägsspåret och kopplas ihop med befintligt vägnät inom industriområdet. Detta alternativ är inte bara positivt för de skolor och bostadsområden som ligger längs med Materialvägen utan även den allmänna miljön som dessa transporter passerar innan de når eller lämnar industriområdet. Att minska tiden tunga transporter befinner sig i samhället, minska även risken för olyckor. Sker detta kommer nuvarande grusväg från E45 in till industriområdet att stängas innan järnvägen. Med det försvinner en oönskad överfart över järnvägen.

Skidskytte

Storumans kommun har redan idag utmärkt sig som en vintersportkommun, genom slalom- och skidskytteframgångar. Just skidskytte är en stor sport internationellt och ökar i betydelse. Storuman/Stensele har utmärkta preparerade skidspår och har en stor potential att utvecklas som skidort. Anläggning av en skidskyttearena ses därför som ett strategiskt val. Nuvarande lokalisering av skidskyttevall är inte lämplig för utveckling. Alternativa områden har därför undersökts och valet ligger just nu på området mellan Hotell Toppen och sjukstugan. Topografin i berget ovanför är lämplig för spår kopplat till anläggningen och erbjuder naturliga publikplatser. Den ligger även nära boende, mat och parkeringsplatser. Eftersom anläggningen i sig medför obetydlig påverkan på miljön har framför allt ovanstående anledningen styrts val av lokalisering.

Badsjöområdet

Inom Badsjöområdet finns redan i dag flera av samhällets utom- och inomhusaktiviteter för sport och motion samlade. Här finns utomhusbad, båthamn, minigolf, fria lek- och bollytor, promenadvägar mm. Inomhushall för gymnastik- och bollspel och en fullstor ishockeyhall som även kan nyttjas för olika evenemang. Sommartid utgör Badsjöområdet också samhällets campingplats försedd med servicebyggnad, uthyrningsstugor, ett litet kapell mm. För att öka badsjöområdets attraktion än mer så kan fler aktiviteter förläggas till detta område. Planer för myrffotboll finns på Norrheden några mil utanför Storuman. Lokaliseringen är inte optimal då det krävs bil och busstransporter för spelare och publik att ta sig dit (dock är myren sedan tidigare påverkad av torvtäkt). Alternativ nära samhället började därför studeras. Senaste arrangemanget skedde mellan campingen och Strandvägen inom Badsjöområdet. Det är lämpligt eftersom arrangemanget får mer publik, transporter kan reduceras och ingen ny myrmark behöver tas i anspråk. Fördjupningen inkluderar därför en utvidgning av detta område för närvarande. Dessa skulle innebära högre säkerhet, mindre trafik i Stensele samhälle, bättre luftmiljö och mindre buller. Möjlighet skapas därigenom också att vidareutveckla och stärka Stenseles goda kvaliteter för boende.

Boende

Det sker för närvarande en intressant utveckling inom kommunen. Gruv- och vindkraftssektorn växer sig starkare och ovan nämnda planer gällande BIOPARK m.m. kan medföra att det i en framtid kan finnas behov av nya bostäder. Planen tar därför i beaktande ett scenario med efterfrågan på ny bebyggelse i attraktiva lägen. Vid val av lokalisering för framtida boenden har tre kriterier styrts och det är; möjligheten till fantastisk utsikt, närheten till vatten och möjligheten att bo i en kulturbygd.

Nollalternativ

Nollalternativet ger en beskrivning av miljöns och samhällets sannolika utveckling om planförslagen inte genomförs. Industrin i Storuman-Stensele kan i framtiden komma att expandera även om planförslaget inte genomförs, men det skulle gynna verksamheter om kommunikationen underlättades. Planförslaget öppnar för möjligheten att förädla råvaror lokalt i större omfattning än idag, bibehålla och utöka de arbetstillfällena som skogen kan ge samt omlokalisera transporter till järnväg. Nollalternativet innebär långa vägtransporter med råvaror, vilket inte är hållbart ur miljösynpunkt och sannolikt inte heller i ett ekonomiskt perspektiv. I samband med det tillkommer inte de arbetstillfällena som skulle ha uppstått vid förädling av råvara. Ifall planen inte skulle genomföras så innebär det fortsättningsvis att det kommer att finnas goda skidspår, men möjligheten missas då att tillvarata chansen att utveckla Storuman till en arena för skidskytteverksamhet. Nollalternativet innebär även att geologiska värden inte påverkas.

Den påverkan som planförslaget innebär skall emellertid vägas mot de positiva effekterna av ett förverkligande av utvecklingsplanen.

5. Konsekvensbedömning

5.1 Modell för konsekvensbedömning

Denna preliminära konsekvensbedömning grundar sig på vad som anses relevant att beskriva i denna plan. Varje avsnitt är uppbyggt på följande parametrar:

- 1) Nulägesbeskrivning
- 2) Påverkan av planförslaget
- 3) Riktlinjer vid verkställande av planen (ex. skyddsåtgärder, kompensationsåtgärder)

Påverkan har bedömts utifrån en 7-gradig skala, från en mycket positiv påverkan, till en mycket negativ påverkan. Skalans måttenhet är i viss mån subjektiv (ej klara riktlinjer vad som menas med t.ex. liten påverkan), varför det är av vikt att läsa texten under varje avsnitt. påverkan

Exempel på ytterligheter; med mycket negativ påverkan menas stor och långvarig negativ påverkan på miljö, hälsa eller samhälle. Med mycket positiv påverkan menas stor och långvarig positiv påverkan på miljö, hälsa eller samhälle. Med obetydlig påverkan menas att påverkan är obefintlig eller ringa i förhållande till planens omfattning. För varje avsnitt har det även beskrivits om påverkan (negativ positiv) sker på något av de uppsatta nationella miljömålen.

Exempel på ytterligheter; med mycket negativ påverkan menas stor och långvarig negativ påverkan på miljö, hälsa eller samhälle. Med mycket positiv påverkan menas stor och långvarig positiv påverkan på miljö, hälsa eller samhälle. Med obetydlig påverkan menas att påverkan är obefintlig eller ringa i förhållande till planens omfattning. För varje avsnitt har det även beskrivits om påverkan (negativ positiv) sker på något av de uppsatta nationella miljömålen.

5.2 Konsekvenser av planförslag

Bedömningarna i denna miljökonsekvensbeskrivning är baserad på offentliga uppgifter, vetenskapliga studier samt information och synpunkter som framkommit under samrådsprocessen.

5.2.1 Landskapsbild

Nulägesbeskrivning

Begreppet landskapsbild används i detta sammanhang för hur boende och besökare kan uppleva förändringen i samhällsbilden till följd av planens förverkligande. Detta rör i första hand infarter till samhället, eftersom planen inte inkluderar t.ex. mycket höga byggnader eller vindkraftverk. De infarter som framför allt berörs av planen är infarten via E45 från söder och via E12 från öster, i och med nya industriella anläggningar i det området. Första synintrycket idag för besökare som kommer från söder eller öster till Storumans samhälle är tung industri, dels i form av BIOSTOR och dels i form av Vattenfalls ställverk. Det gör att det estetiska värdet av infarten redan idag är lågt.

Påverkan

Planförslaget kommer att inkludera en utökning av det industriella området på östra sidan om E45:an, en ersättning av fotbollsplanerna med industrier samt en tankstation för tung trafik vid korsningen E12/E45. Infarten har redan idag en viss industriell framtoning, vilken kan öka.

De infarter som berörs av planförslaget håller idag eller förhållandevis lågt värde för landskapsbilden, varför ytterligare påverkan inte ger samma effekt. Med skyddsåtgärder bedöms därför påverkan som obetydlig.

Skyddsåtgärder/riktlinjer

- Bevara skärmande vegetation mot utökningen av industriområdet söder om BIOSTOR
- Bevara skärmande allé av tallar mot Storhälla/nuvarande fotbollsplaner.

5.2.2 Naturmiljö

Skog

Nulägesbeskrivning

Planförslaget berör skogsmark för ny bebyggelse på Luspholmen och ovanför Höjdvägen, samt för utvidgning av Stensele industriområde, ny dragning av E12 vid Stensele samt triangelspåret inom bland annat naturreservatet Luspen. Ingen skyddad skog berörs enligt skogsstyrelsens databas, Skogens pärlor¹. Det skogliga värdet i området kring Stenseleberget är överlag högt, men området som berörs av ny bebyggelse, ovanför Höjdvägen, befinner sig nedanför kraftledningen och inventering har visat att skogen där endast har vissa värden. Det förekommer vissa äldre tallar och en viss skogskontinuitet med korktaggsvamp, men skogen är också påverkad av plockhuggning vilket har gjort att det finns mycket lite lågakontinuitet. När det gäller ny bebyggelse på Brännholmen har inventeringar visat på förekomster av olika taggsvampar vilket signalerar högre skogliga värden. Skogen ute på Luspholmen består överlag av avverkningsytor och ungskog. Det förekommer dock demonstrationsytor som skogsstyrelsen använder i undervisnings- syfte, men dessa kommer inte att beröras av planförslaget.

Påverkan

Angränsning sker mot en nyckelbiotop, urskogsartad tallskog, för ny bebyggelse ovan Höjdvägen, men en kraftledning däremellan medför att en etablering inte kommer att innebära ytterligare kantefekter. Bedömningen här är att kommunen överlag innehåller stora områden av urskog varför skog med vissa värden inte bör utgöra ett hinder för samhällsnära bebyggelseutveckling. Skogen som berörs på Brännholmen håller något högre skogliga värden bland annat olika signalarter av taggsvampar. I nära anslutning till Brännholmen förekommer det dock lämpliga livsmiljöer där taggsvamp har hittats så beståndet i detta område kommer inte helt att försvinna vid en eventuell bostadsetablering. Demonstrationsytorna ute på Luspholmen kommer inte att påverkas eventuell ny bebyggelse. Övrig skog på Luspholmen håller generellt ett lågt värde. Gällande den nya järnvägsdragningen så kommer den att passera en äldre tallskog som växer på och kring hållarna inom reservatet, yngre skog förekommer utanför klipphällarna, men fortfarande inom reservatets gränser. Eftersom området är skyddat pga. geologiska värden har även ungskogen i området potential att bli gammal. Undantag krävs från reservatsföreskrifterna för att avverka i detta område. Påverkan kommer främst att ske i kanterna på den äldre skogen och därför inte fragmentera den ytterligare. Inga myrmarker inom reservatet kommer att beröras av planförslaget. Dessutom är området sedan tidigare kraftigt påverkat av både en passerande kraftledning och en väg som korsar området. Påverkan bedöms som lite negativ.

¹ www.skogsstyrelsen.se/epserver4/templates/skogensparlor.aspx (2010-01-22)

Skyddsåtgärder/riktlinjer

- Äldre skog inom Luspenreservatet ska i möjligaste mån undvikas.

Geologi

Nulägesbeskrivning

Triangelspåret berör naturreservatet Luspen (NR2402007). Det är skyddat pga. dess geologiska värden och utgör ett kalspolningsområde från den sista nedslasningens slutskede, bestående av kalspolat berg, klipprännor och blockfält. Naturvårdsområdet Storuman-Luspnäset (NRO24101) berörs även av en utvidgning av Stensele industriområde. Även det har skydd utifrån geologiska aspekter, men det är oklart vilka värden som kan beröras eftersom någon detaljerad inventering ej är genomförd. Det är emellertid inventerat av Länsstyrelsen med avseende på naturgrus. Efter E12 finns naturgrus av naturvårdsklass II.

Påverkan

Järnvägen kommer att ta i anspråk ca 2 ha utav reservatets totala areal på 28 ha. Området är sedan tidigare påverkat av bl.a. E45 men denna järnväg kommer att minska reservatets värde ytterligare.

När det gäller naturvårdsområdet Storuman-Luspnäset kommer utökning av Stensele industriområde endast att beröra sporadiska förekomster av sandigt isälvsediment med låg materialmäktighet². Även det området är sedan tidigare kraftigt påverkat av tidigare samhällsutveckling. Negativ påverkan bedöms uppstå på de geologiska värdena, främst på Luspen reservatet. I sammanhanget är det av betydelse att markpåverkan är förhållandevis liten samt att reservatet sedan tidigare är kraftigt påverkat. Påverkan till följd av planförslaget bedöms emellertid som stor.

Skyddsåtgärder/riktlinjer

- så liten areal som möjligt bör tas i anspråk för järnvägsspåret
- kompensationen kan t.ex. vara att på ett bättre sätt synliggöra värdena inom reservatet för allmänheten. En ökad synlighet ökar värdet på reservatet, eftersom dessa geologiska värden endast är av intresse för människor och inte för t.ex. biologisk mångfald.
- genomföra en inventering över värden i området inom de delar av Storuman-Luspnäset (NRO24101) som berörs.

5.2.3 Kulturmiljö

Nulägesbeskrivning

Det är framför allt ute på Luspholmen som det finns registrerade kulturlämningar. Dessa är lokaliserade utmed stranden, och består av härdrester och avlagslämningar. Fyndmaterialen är klassade som fornlämning och skyddas bland annat genom kulturminneslagen, miljöbalken och plan- och bygglagen.

² Inventering av naturgrus över och under grundvattenytan samt restprodukter inom Storumans grusförsörjningsområde. Länsstyrelsen i Västerbottens län.

Påverkan

Planen omfattar en skyddszon ner mot vattnet för att tillgodose strandskyddet. Denna zon innebär även ett visst skydd mot lämningarna. Lämningarna ligger dessutom under vatten större delen av året och även detta innebär ett skydd. Planförslaget kommer inte att beröra de idag befintliga fornlämningarna förutom den risk det innebär att fler människor kommer att röra sig i området. Den största risken finns istället om det finns lämningar i området som inte tidigare har upptäckts.

Skyddsåtgärder/riktlinjer

- Arkeologisk utredning vid detaljplanläggning ska utföras.
- Lämningar skall utvärderas och sedan beaktas i rimlig omfattning vid utbyggnad.
- Kulturvärden kan synliggöras för allmänhet om de bedöms ha ett pedagogisk värde.

5.2.4 Turism och rekreation

Storuman ligger strategiskt till för kommersiell turismutveckling. Turismen får än så länge dock betraktas som relativt ringa och består till stor del av genomfartsturism. Planen innehåller flera förslag för att stärka attraktionskraften i området.

Skidskytteanläggning

Nulägesbeskrivning

Storuman/Stensele har i dagsläget en mycket bra skidanläggning för längdåkning med väl reparerade spår. Storuman har även idag en av Sveriges bästa manliga skidskyttar och i kombination med redan etablerade skidorter inom kommunen (Tärnaby/Hemavan), finns potential att marknadsföra kommunen som en vintersportkommun i högre grad. Ett led i detta är att etablera en skidskytteanläggning enligt planförslaget. Lokaliseringen av arenan är strategisk då den ligger nära samhälle och boendeanläggningar.

Påverkan

Positiva effekter av en skidskytteanläggning skulle vara att både äldre och yngre invånarna i Storuman med närbelägna byar skulle få en ny fritidsaktivitet och förhoppningsvis en grogrund för nya framtida stjärnor. Det skulle även kunna genomföras arrangemang av större tävlingar, både skidskytte och längdåkning, med en ökad ekonomisk omsättning i samhället som följd. En skidskytteanläggning är också ett led i skapandet av en mer attraktiv boendemiljö som kan leda till nya inflyttningar. Planen öppnar i detta fall upp för en stor positiv påverkan.

Skyddsåtgärder/riktlinjer

- noggrann markundersökning bör ske innan anläggning
- utforma "vall" så att kulor lätt kan samlas upp och återvinnas
- utforma anläggningen så att vallbodas etc. bidrar till bullerdämpning främst mot sydväst.

Badsjöområde

Nulägesbeskrivning

Under flera år har öppna svenska mästerskapen arrangerats för myrfotboll (swampsoccer) i Storuman med omnejd. Fördjupningen stödjer etablering av anläggning för denna verksamhet mellan campingen och Strandvägen. Det centrala läget ger en ökad attraktionskraft och möjlighet för verksamheten att växa, vilket är positivt. Öster om Storuman industriområde ligger idag fotbollsplaner. Detta område är mer lämpat för en utvidgning av industriområdet och lokaliseringen på fotbollsplanerna är inte optimal med tanke på var majoriteten av övriga rekreationsverksamheter idag är belägna. Vid fotbollsplanernas framtida läge, bredvid nuvarande ishallen, finns idag ett gammalt kolupplag som står outnyttjat.

Luspenloppet

Påverkan

Området som planeras för framtida myr fotboll är redan påverkat och som tidigare nämnts har detta arrangemang bedrivits tidigare på området i planförslaget. Platsen ligger dessutom centralt belägen och minskar därför transportsträckan både för deltagare och för åskådare. Dessutom kan deltagare och åskådare använda redan befintliga anläggningar och ytor, för mat, toalett och parkering. Påverkan bedöms som positiv. Då det relativt centrala området för framtida fotbollsplaner idag ligger outnyttjad så lämpar det sig väl att ha denna aktivitet här. Det skulle dessutom smälta bra in med övriga aktiviteter i närområdet. Närheten till bangården kan innebära en viss fara, men bedömningen görs att ett högt och stadigt staket, sammankopplat med ishallen, som avskiljer områden är tillräckligt. Detta planförslag skulle avsevärt förbättra säkerheten i jämförelse med idag då inget staket finns som separerar bangården från badsjöområdet. Påverkan ses som mycket positivt ur ett samhälls- och rekreationsperspektiv och det finns egentligen få negativa hälso- och säkerhetsaspekter förenad med denna lokalisering.

Skyddsåtgärder/riktlinjer

- Stängsel bör av säkerhetsskäl sättas upp mot järnvägen och bangården för att dels hindra bollen att nå spåret, dels för att hindra att den används som genväg från samhället till området.

Boende

Nulägesbeskrivning

Det samhällsnära skogsområdet ovanför Höjdvägen som föreslås för framtida bostäder används idag som rekreationsområden för boende i området. Hundrastning och promenader är förekommande aktiviteter. Samma användning har även skogsområdet ute på Luspholmen, där det idag finns ett antal bofasta som nyttjar skogen för rekreation i olika former.

Swampsoccer

Påverkan

Ifall ett nytt bostadsområde skulle byggas ovanför Höjdvägen så finns fortfarande närheten till skog, men i huvudsak norr om den nya bebyggelsen. Nytt boende på Luspholmen tar endast ett mindre markområde i anspråk. Stora ytor kommer att finnas kvar för rekreationsändamål. Planen syftar till att skapa attraktiva boendemiljöer där boende och rekreation (närhet till vatten och vackra natur- och kulturmiljöer) kan kombineras. De positiva aspekterna av planen när det gäller framtida boende i de två områdena är en större tillgänglighet till rekreation och vackra vyer från sitt bostadshus. Påverkan av ny bebyggelse på rekreation bedöms som obetydlig.

Skyddsåtgärder/riktlinjer

- Bebyggelsen kan planeras så tillgänglighet till nämnda skogsområden inte minskar
- Bebyggelsen planeras så att gång- och cykeltrafik ges hög prioritet.

Omdragning av E12

Nulägesbeskrivning

E12 går idag rakt igenom Stensele samhälle med mycket tung trafik. E12 går förbi majoriteten av Stensele bostadsområden, och den passerar även Stensele skola och daghem. Lastbilstransporter förekommer hela året och periodvis även mycket turisttrafik.

Påverkan

Planförslaget för E12 är att dra den norr om samhället och järnvägen, både för att undvika trafiken inne i samhället och för att undvika den riskfyllda överfarten där E12 och Tvärbanan möts. I området där E12 är planerad ligger idag ett antal fastigheter som kommer att beröras. Vägdragningen kommer dock planläggas så att dessa fastigheter inte fysiskt berörs. I dagsläget finns även ett elljusspår som kan användas vinter såväl som sommar. Detta elljusspår är sammanknutet med Storumans elljusspår och skulle en omdragning av E12 ske ska en planskild lösning genomföras. Påverkan bedöms som negativ.

Skyddsåtgärder

- Tillämpa skyddsavstånd mellan bebyggelse och vägomdragningen.
- En planskild lösning gällande vägomdragningen och elljusspåret.

Stensele industriområde

Nulägesbeskrivning

I området söder om Stensele industri finns idag en 3,2 km lång rullskidbana som slingrar sig genom skogslandskapet.

Påverkan

En utökning av Stensele industriområde i sydlig riktning kan påverka rullskidbanan som då antingen får byggas om till viss del eller behöva flyttas inom Stensele (eller till Storuman och koppla ihop den med skidskytteanläggningen.) Påverkan bedöms som obetydlig om skyddsåtgärder vidtas.

Skyddsåtgärder/riktlinjer

- Möjliggör en fortsatt användning av en rullskidbana inom området om planförslaget skulle bli verklighet.

Vägdragning till Storumans norra industriområde

Nulägesbeskrivning

I området finns idag en skoterled som kopplar ihop skoterleder från söder med skoterleder som fortsätter norrut.

Påverkan

En dragning av en ny väg till Stensele industriområde kommer troligtvis innebära att den skoterled som idag går i området behöver flyttas. Då det är den enda utmärkta led som förbinder skoterleder söder om Storuman med skoterleder norr om Storuman så är det av yttersta vikt att den verkligen omlokaliseras och inte bara tas bort.

Skyddsåtgärder

- Omlokalisera berörd skoterled.

5.2.5 Energi- och resurshushållning

I beslutad detaljplan för omlastningsterminal inom Stensele industriområde finns idag följande text;

"Planändringens ändamål är att skapa förutsättningar för att vidareutveckla den biobränsleproduktion som inletts inom det befintliga industriområdet med ett stort, regionalt upptagningsområde av råvara som bas. Denna produktion ställer krav på goda, miljövänliga transportmöjligheter vilket motiverar planering av en järnvägsanslutning godsterminal inom det ur transportsynpunkt mycket välbelägna området. En sådan terminal ger i sin tur förutsättningar för annan intermodal transportverksamhet och kan även tjäna som incitament för etablering av framtida nya verksamheter inte minst inom biosektorn. Planen kan således komma att få stor betydelse såväl för kommunen som för regionen vad gäller en god, hållbar utveckling av såväl transporter, energiproduktion som sysselsättning."

Denna fördjupning är på många sätt en fortsättning på detta resonemang.

Transporter

Nulägesbeskrivning

I samband med planering av godsterminalen bedömdes transportbehovet till 425 000 ton/år, vilket avser både intranporter av råvara m.m. och uttransport av förädlad produkt. Etableras en ny träförädlingsindustri kan detta behov dubblas till ca 850 000 ton/år. För att transport- och förädlingsystemet skall bli mer hållbart bör så stor del som möjligt av frakter ske via järnväg. Idag finns goda infrastrukturella förutsättningar med Inlandsbanan och Tvärbanan, men för att kunna utnyttja järnvägen fullt ut för dessa transporter är triangelspåret nödvändigt. Idag är det bara möjligt att komma till och från återvinningscentralen via väg och avfallstransport är därför tvungen att transporteras med lastbilar vilket är sämre ur ett ekonomiskt perspektiv så väl som ur ett miljömässigt perspektiv.

Påverkan

En övergång från lastbilstransport till järnvägstransport ger i sig en mycket stor miljövinst, eftersom det är betydligt bättre att förädla träråvaran nära växtplatsen, än att genomföra långa transporter av en oförädlad råvara, som är tyngre och kräver större volym, till exempelvis kustområdet.

Bedömning är att 50 %, dvs. 425 000 ton/år, skulle kunna transporteras på järnväg i framtiden under förutsättning att triangelspår och ytterligare förädling på ny industrimark tas i bruk. Denna omställning från lastbilstransporter till järnväg skulle vara ett betydande bidrag i omställningen mot ett hållbart transportsystem. Detta planförslag har mycket stor positiv påverkan. Som tidigare nämnts så skulle stickspåret öppna upp för möjligheten att transportera metallskrot och kommunens hushållsavfall via järnvägen. Det skulle även vara möjligt för skogsbolag att eventuellt lagra timmer och grot i anslutning till stickspåret. Stickspåret till återvinningscentralen är planerad utifrån en teknisk synvinkel och medför även den ringa miljöpåverkan.

Förnybar energi

Nulägesbeskrivning

Vid BIOSTOR (Stensele industriområde) sker idag en förädling av träråvara till förnybar energi, pellets. Anläggningen förser också samhällena Storuman och Stensele med fjärrvärme.

Påverkan

Friläggande av mark vid Stensele industriområdet grundar sig i första hand på en utveckling av den potential som finns i avseende på förädling av skogens råvaror. Det finns långt gångna planer på en pyrolysisindustri, som är första steget i att förädla biomassa till grön diesel. Stora samordningsmöjligheter kring t.ex. transportlogistik finns sannolikt med BIOSTOR. En utveckling av detta skulle medföra en mycket positiv påverkan på vår miljö i ett vidare perspektiv.

5.2.6 Hälsa och säkerhet

Buller

Nulägesbeskrivning

I dagsläget så har Stensele Industriområde en bullerzon för att förhindra störande ljudnivåer från området. Det finns för närvarande ett fåtal boende öster om industriområdets och i sydost finns även en ridskola. När det gäller E12:ans placering i dagsläget så passerar tung trafik dagligen genom Stensele samhälle och kan stundvis medföra en relativt hög bullernivå. Den tunga trafiken beror delvis på transporter till och från industriområdet, och delvis på transporter till övriga delar av kommunen och områden kring Storumans kommun. Gällande transporter till Storumans norra industriområde så passerar de idag både ett skol- och bostadsområde. Verksamheten på industriområdet är av den karaktären att den periodvis kan röra sig om relativt mycket och tunga transporter.

Påverkan

En flyttning av E12 utanför Stensele samhälle, enligt planförslaget, är överlag positivt ur bullersynpunkt. När det gäller Stensele industriområde så beror eventuella bullerstörningar på vilken typ av verksamhet som etableras. Dock måste det tas hänsyn till boende och ridskola som är placerad inom skyddszonen på 500 m vid Stensele industriområde. Finns det en risk för höga momentana ljud från en framtida industrianläggning så kan det eventuellt utgöra en säkerhetsrisk för ryttare då dessa ljud kan skrämra vissa hästar. Förutom ekvivalent buller från industriverksamhet tillkommer ökad lastbils- och järnvägstrafik som en följdfekt vid utveckling av industriområdet. I redan upprättad detaljplan för Stensele in-

Läs mer i ÖVERSIKTSPLANEN om Hälsa och säkerhet. Sid 14

dustriområde beskrivs övergripande trafikförutsättningar i bilaga 1. Där anges det att en utökad lastbilstrafik skulle innebära en ökning av trafikbullret (ekvivalentnivån) med 1-2 dB, vilket inte är en märkbar hörselupplevelse. En etablering av triangelspåret, enligt förslag i denna fördjupning, innebär att järnvägstrafiken till och från industriområdet i sydlig riktning inte behöver färdas in i Storumans samhälle för att där byta riktning. Vidare kan huvuddelen av all störande tågväxling som i dag sker i centrala Storuman naturligare ske vid godsterminalen inom industriområdet. Detta är positivt ur bullersynpunkt. Gällande en ny vägdragnings till Storumans norra industriområde så skulle den minska bullerpåverkan i det område där transporterna går idag. Detta är positivt, framför allt då transporterna idag passerar riskgrupper i form av barn och ungdomar. Sammanfattningsvis kan planförslaget öppna förutsättningar för en utökning av industri och trafikmängder, utan att kompromissa bullernivåer i samhället, vilket får anses medföra en positiv påverkan.

Skyddsåtgärder/riktlinjer

- I samband med upprättande av detalplaner för nya järnvägsspår, vägar och industri skall bulleranalyser och hänsynstaganden redovisas.
- Skyddszon på 500 m skall i huvudsak tillämpas och riktlinjer för externt industribuller skall beaktas vid närmsta bebyggelse vid ekvivalenta/momentana bullerstörningar.
- Vid ytterligare utvidgning av industriområdet bör en mer detaljerad översyn av förväntade trafikförhållandena efter väg och järnväg genomföras, med tillhörande bedömning av bullernivåer.
- Dialog med ridskolan kring eventuella skyddsåtgärder

Trafiksäkerhet

Nulägesbeskrivning

En utökning av järnvägstrafiken är önskvärd ur miljösynpunkt, men inte så lämplig ur trafiksäkerhetssynpunkt då en stor del av trafiken måste ske inne i Storumans samhälle. I dagsläget så är korsningen mellan E12:an och Tvärbanan i Stensele inte så lämplig ur trafik- och säkerhetssynpunkt, särskilt inte om det sker en önskad ökning av järnvägstrafiken efter Tvärbanan. Transporter som går till Storumans norra industriområde är inte bara olämplig ur en bullersynpunkt utan även ur trafiksäkerhetssynpunkt där tunga transporter passerar skol- och bostadsområden, med en ökad konsekvensbild som följd.

Påverkan

Triangelspåret medför att detta till stor del kan undvikas. Det är positivt ur trafiksäkerhetssynpunkt samtidigt som det minskar trafikstörningar i samhället. Vid en utveckling av industri och samhälle ger planförslagets lösningar positiva effekter på säkerheten. Den fördjupande översiktsplanen öppnar också möjlighet för en passage längre österut i Stensele, som kan komma att gå över eller under järnvägen. Det skulle vara positivt ur såväl praktisk som säkerhetsmässig synvinkel. En ny vägdragnings till Storumans norra industriområde ökar säkerheten kring tidigare berörda områden och därmed minskas risken för olyckor i miljöer med riskgrupper.

Skyddsåtgärder/riktlinjer

- Skyddsåtgärder och riktlinjer får planeras i samband med verkställandet av planen.

Skog - en förnyelsebar råvara

Vatten och avlopp

Nulägesbeskrivning

För närvarande är det tre brunnar ute på Brännholmen som förser Storumans och Stensele med dricksvatten, brunnarna är i dagsläget fullt kapabelt att klara en utökning av industri- och bostadsområden. Vattnet pumpas sedan vidare av ett vattenverk som ligger norr om Brännholmen. Verket är dock gammalt och vid en utökning skulle det behöva ses över för en eventuell renovering. Området som omger vattenverket fungerar idag också som en reservvattentäkt. I Stensele, öster om Stensele industriområde, finns en reservvattentäkt. Denna täkt används kontinuerligt då BioStor kräver stora mängder vatten. I framtiden är det dock planer på att avveckla och ersätta denna täkt då vattnet inte håller önskad kvalitet. Reservvoaren till Stensele reservvattentäkt är belägen inom riksintresseområdet för den nya vägdragningen av E12:an. Spillvatten inom Storumans och Stensele tätorter leds via ledningssystem och pumpstationer till ett reningsverk, beläget i östra delen av Stensele, vid Umeälvens strand. Umeälven utgör recipient. Reningsverket är renoverat år 2006 och är dimensionerat för 4000 pe. Vid en framtida utbyggnad så finns det utrymme för att ta emot extra spillvatten. Ledningarna för både spill- och dricksvatten är från åren mellan 1950-1970 och är i stort behov av renovering. Luspholmens bofasta är idag inte knutna till det kommunala ledningsnätet.

Påverkan

Det kan finnas problem med dricksvattenförsörjning vid en eventuell utbyggnad av Stensele- och Storumanindustriområde då vattenpumpstationen skulle behöva renoveras för att kunna förse framtida industrier med vatten. Det finns även hälsorisker med att fortsätta använda reservvattentäkten i Stensele då vattnet idag är av tjänlig kvalitet och en utökning av Stensele industriområde kan öka halten föroreningar då området ligger i anslutning till avrinningsområdet för reservvattentäkten. Då spill- och vattenledningarna är i stort behov av renovering är risken stor att än mer läckage kan uppstå vid ökad användning från t.ex. en industri. Idag har bofasta invånare ute på Luspholmen inte kommunala ledningar. Skulle framtida bebyggelse vilja dra in kommunalt vatten och avlopp så måste en sjöledning dras. Det mer skäliga alternativet vore att dessa tomter hade privat vatten och avlopp. Påverkan på vattenförsörjningssystem bedöms som obetydlig om skyddsåtgärder vidtas.

Skyddsåtgärder/riktlinjer

- Storumans vattenverk skulle behöva renoveras för att klara dricksvattenförsörjningen.
- Stensele reservoar bör undantas från den nya vägdragningen av E12:an.
- Avveckling av Stensele reservvattentäkt för att undvika hälsorisker.
- Ny bebyggelse på Luspholmen har privat vatten och avlopp varvid eventuellt radonproblem måste lösas.
- Renoveringen av ledningsnät för att undvika höga kostnader pga. av utläckage från dricksvattenledningar och inläckage till avloppsledningarna.
- Se över beredningsplaner vid olycka med farligt gods då huvudvattentäkt och reservvattentäkt ligger inom samma område.

Skredrisk

I dagsläget finns ingen överhängande skredrisk i de områden som berörs av planförslaget, och det förväntas inte heller finnas någon risk i framtiden. Påverkan bedöms därför som obetydlig.

Förorenad mark

Nulägesbeskrivning

Det förekommer ingen känd förorenad mark i de nya områdena som fördjupningen omfattar. Risken för utsläpp av föroreningar till följd av markarbeten bedöms därför som liten. Marken som kan komma att tas i anspråk för en av de nya fotbollsplanerna används inte i dagsläget, men har tidigare använts som kolupplag.

Påverkan

Det finns idag inga kända föroreningar i marken som berörs av planförslaget.

Skyddsåtgärd/riktlinjer

- Berörd mark bör undersökas innan planen förverkligas och eventuella åtgärder vidtas.

Luftmiljö

En omfördelning av transporter från lastbil till järnväg, lika så utlokalisering av E12 från Stensele samhälle, ger en positiv påverkan på den lokala luftmiljön. Det går i dagsläget inte att bedöma omfattningen på detta. Påverkan bedöms emellertid som positiv. Detsamma gäller för luftmiljön kring Materialvägen om transporterna kunde omdirigeras till en mer lämplig väg där färre människor uppehåller sig.

De senaste undersökningarna av luftkvalitet genomfördes under år 2004. Resultaten visade då att inga miljökvalitetsnormer med avseende på kolväte, bensen eller PM10 överskreds. Gällande luftkvaliteten överlag inom de båda tätorterna så finns det ett regionalt samarbete mellan Storumans kommun och andra inlands kommuner för att ta fram en beräkningsmodell för att fastställa luftkvaliteten.

Farliga transporter

Nulägesbeskrivning

Enligt trafikverkets utredning så transporteras ca 100 000 ton farligt gods längs med E12 varje år, 80 000 ton ut av detta utgörs av brandfarliga vätskor. Inte alla transporter passerar Storuman och Stensele, men troligtvis passerar ett betydande antal där brandfarliga vätskor som bensin och diesel är mest förekommande. Även transporter av gas såsom propan förekommer veckovis. Förutom vägtransporter så tillkommer även en viss mängd via järnvägen. Idag passerar en stor del av dessa transporter Stensele och Storuman tätort och skyddsavstånd saknas helt. Speciellt Stensele där bebyggelsen, skola och vårdhem ligger så nära inpå E12:an, är risken för allvarliga konsekvenser vid en olycka högre.

Påverkan

Med den en eventuell omdragning av E12:an och en utbyggnad av en godsterminal kan en ökad transport av farligt gods också ske, där riskfaktorerna måste vägas in på ett tidigt planeringsstadium. En risk med ett mycket förenklat resonemang kan sägas vara sannolikheten för att något ska ske i förhållande till konsekvenserna av detta skeendet. Sannolikheten för att en olycka ska ske på väg eller järnväg och därmed även utsläpp av farligt gods är framför allt beroende av transportflödet, vägen/järnvägens utformning och hastigheten på transportererna. Andra faktorer som spelar in kan vara väder- och vindförhållande vid olyckstillfället, hur stor skadan har blivit på tanken, omgivningens topografi m.m.

Farligt gods delas vanligtvis in i nio olika klasser beroende på det transporterade ämnets egenskaper. Nationellt sett är brandfarliga vätskor det som är absolut vanligast som fraktas längs med våra vägar. När det gäller järnvägar är det främst gaser, frätande ämnen och oxiderande ämnen och organiska peroxider som transporteras på spåren. Dessa nio olika klasser kan ge upphov till antingen explosion, brand eller utsläpp av giftiga gaser.

Gällande vägtransport av farligt gods så har fordonshastigheten en direkt koppling till olycksrisken där hastigheter över 90 km/h bedöms ge en tydlig riskökning. De flesta olyckor där farligt gods är inblandat grundar sig i botten på en trafikolycka där av är trafiksäkerheten och utformningen på vägen av yttersta vikt. För att reducera riskerna så långt det är möjligt så ska skyddsavstånd från väg med transport av farligt gods upprätthållas och därför är det viktigt att det från början framgår i översiktsplanen hur markanvändningen intill en framtida väg ska se ut.

Länsstyrelsen i Skåne har genom dokumentet "Riktlinjer för riskhänsyn i samhällsplaneringen - bebyggelseplanering intill väg och järnväg med transport av farligt gods" tagit fram vad som kan anses vara en lämplig markanvändning i närheten av vägar och järnvägar. Här föreslås ett avstånd på 70-150 m från anlagd väg, men där riktlinjer från Boverket gärna ser minst 100 m till närmaste småhusbebyggelse. Området närmare den berörda vägen, ca 0-30 m, föreslås av Länsstyrelsen i Skåne istället att här kan t.ex. friluftsanläggningar som motionsslinga anläggas. I dagsläget finns idag ett elljusspår där den planerade vägdragningen ska ske, detta kan alltså istället anläggas intill vägen utan större risk för människors säkerhet. Det ses gärna att skolor och vårdhem ska ligga minst 150 m från väg med farligt godstransport där det bör tas hänsyn till både till Sibylla vårdhem och till grundskolan i Stensele vid en eventuell anläggning.

Gällande järnvägen måste avstånden mellan industriområdet i Stensele och den planerade godsterminalen också vägas in. Här rekommenderar Skånes länsstyrelse, beroende på vilken typ av industri det är, minst 30-70 m avstånd mellan järnväg och nyetablering av industrianläggningar.

Skyddsåtgärder

- Hastighet på vägomdragnings av E12 förbi Stensele samhälle ska hållas under 90km/h för att minska olycksrisken.
- Skyddsavstånd för både bil- och järnväg till bostadshus, industri, vårdhem och skola bör hållas i den utsträckningen det är möjligt.

Radonförekomst

Nulägesbeskrivning

När det gäller radon i dricksvatten är Storuman en av de kommuner i länet som har högst förekomst av radon i brunnsvatten. Undersökningar visar att 50 % av privatborrade brunnarna visar på halter som överstiger 500 Bq/l (gränsvärde är 100 Bq/l). I undersökningen "Radon i dricksvatten – en rapport från Livsmiljöprojektet i Västerbotten" kan man se att tätorterna Storuman och Stensele har klassats som "Mycket stor risk" till "Relativt stor risk". Detta indikerar att radonförekomsten i berggrunden bör vara relativt högt och därför bör närmare undersökningar göras.

Mätningar som är gjorda från år 1990 visar att hus på höjdvägen har haft värden på 0-1200 Rn Bq/m³, det har alltså varierat ganska kraftigt, beroende på husgrund, val av ventilation etc. Mätningar gjorda på Brännholmen visar på värden mellan 40-240 Rn Bq/m³, vilket är lägre än Höjdvägen, men ligger fortfarande över gränsvärdet. Luspholmen har haft något lägre uppmätta värden, här har mätningar visat på 40-140 Rn Bq/m³, alltså under gränsvärdet. Uppmätta värden i vatten har dock visat på högre halter, 1653 Bq/l där gränsvärde för radon i vatten ligger på 100 Bq/l.

Påverkan

Som den bifogade kartan visar är riskområde för radon generellt utbrett i hela kommunen och speciellt kring tätorterna Storuman-Stensele. Därför bör radonrisken beaktas vid nybyggnation och vid förhöjda värden bör åtgärder vidtas. Speciellt gällande nyetableringar ute på Luspholmen och Brännholmen där det inte finns kommunalt dragna vattenledningar, utan bofasta är beroende av

brunnar. Här är information en viktig del där tjänstemännen idag informera kommuninvånarna, speciellt vid egenborrade brunnar, att risk med förhöjda radonhalter kan föreligga.

Skyddsåtgärder

- Radonrisken bör beaktas vid nybyggnation och vid förhöjda halter bör åtgärder vidtas t.ex. genom luftning av vatten, lämplig ventilation och undvika djupborrade brunnar.
- Fortsättningsvis informera om risk med förhöjda radonhalter

Höga flöden/översvämningar

Nulägesbeskrivning

Umeälven som passerar Storuman och Stensele är reglerad av ett antal kraftdammar uppströms vilket vanligtvis dämpar de naturliga vattenståndsskillnader som normalt uppstår i oreglerade älvar. Vanligtvis fluktuerar vattenståndet lite under året, men det kan dock förekomma år då vattennivån står högre än förväntat, vilket kan leda till höga flöden. Riktlinjen att inga vattenkänsliga bestående byggnader får anläggas på lägre nivå in 100 cm över respektive sjös/magasins högsta dämningsskärns bedöms som tillräcklig. Denna riktlinje ger dessutom ett visst skydd mot 100 års flöden.

Påverkan

En ökad nederbördsmängd ökar risken för höga flöden, men bedömningen görs att ingen eller en liten risk föreligger för översvämningar i Storuman-Stensele pga. vattenregleringen då detta i regel dämpar flödet. Det är dock fortfarande ingen garanti för att höga flöden och översvämningar inte sker, även om det är mycket ovanligt. Det bör också tas i beaktande att nederbörden förväntas öka i framtiden i och med klimatförändringarna vilket kan bidra till en förhöjd risk för höga flöden och översvämningar. Detta bevakas noga av kraftverksföretagen.

5.2.7 Rennäring

Nulägesbeskrivning

Området för utökning av industriområdet vid Stensele är sedan tidigare utpekade som riksintresse för rennäringen. Detta gäller även för den nya vägdragningen till Storumans norra industriområde som delvis berör en flyttled för rennäringen inom samebyn Umejälde (Umbyn)

Påverkan

Området är utpekade som ett riksintresse för rennäring, men berörd sameby undviker att ha renar i området eftersom det är mycket svårt att nyttja till följd av dess isolerade läge. Industri och samhälle, vägar och sprängd kanal är några anledningar till att området är otillgängligt för renskötsel. Lämpligheten av denna utvidgning ur rennärings synpunkt prövades även i samband med upprättandet av en detaljplan för omlastningsterminal. Ett förverkligande av planförslaget anses underlätta för rennäringen då en etablering skulle medföra att renarna inte tog sig in i området av misstag och planförslaget ses därför som positiv ur en rennärings synpunkt. Passagen från sjön Storuman söderut är dock viktig för Vapstens sameby. Den påverkas dock inte av planen. Gällande vägdragningen till Storumans norra industriområde bedöms risken för påverkan dock som liten då det är mycket lite mark som tas i anspråk. Området är sedan tidigare kraftigt påverkat av mänsklig aktivitet genom

järnvägar, militär verksamhet och en befintlig skoterled. Dragningen kommer dessutom att gå längs med ett befintligt järnvägsspår, där renar gärna inte bör uppehålla sig.

5.2.8 Sociala och samhällsekonomiska konsekvenser

Nulägesbeskrivning

I dag bor det ca 2800 personer i Storuman och Stensele, och trenden visar på utflyttning från dessa två samhällen. Det finns även en viss arbetslöshet hos den arbetsförda befolkningen.

Påverkan

Planförslaget öppnar för möjligheter att utveckla samhället Storuman/Stensele. I fall Stensele industriområde byggs ut för produktion av t.ex. grön diesel bedöms ca 100 permanenta arbetstillfällen uppstå lokalt, inom skogs-, transport och industrisektorn. I samband med dessa arbetstillfällen kan det förväntas en ökad ekonomisk omsättning och tillväxt. Detta är dock en grov uppskattning liksom konsekvenserna för övrig samhällsekonomi då det är svårt att kvantifiera påverkan av dessa händelser. Utveckling av badsjöområdet, skidskytteanläggning etc. öppnar för ett rikare aktivitetsutbud och en positiv framtidsutsikt. I kombination med den övriga förväntade samhällsutveckling, med nya arbetstillfällen inom gruv- och vindkraftssektorn, kan den fördjupade översiktsplanen tillgodose behovet av ett mer attraktivt boende. En framtida utbyggnad av boende på Luspholmen kan emellertid bidra till en höjd samhällskostnad t.ex. för skolskjuts och hemtjänst.

På både lokal och regional nivå kan den utökade infrastrukturen skapa möjligheter till förbättrade kommunikationer. Som viktig knutpunkt i inlandet kan planeringen och utvecklingen inom planområdet positivt påverka utvecklingen för hela regionen. Planförslag bedöms medföra stor positiv påverkan.

5.2.9 Totalförsvaret

Nulägesbeskrivning

Totalförsvaret har intressen inom området för vägdragningen mot Storumans norra industriområde

Påverkan

Dragningen av vägen kan komma att påverka militär verksamhet, dock kommer den inte att beröra det militära området fysiskt.

6. Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer (MKN) omfattar idag utomhusluft, fisk- och musselvatten samt buller, och är fastställda av regeringen eller en myndighet utsedd av regering för att förebygga och åtgärda miljöproblem. Fisk- och musselvatten är inte aktuellt för denna MKB. Planen underlättar för uppfyllande av miljökvalitetsnormer angående utomhusluft och i viss mån buller genom förändringar i infrastrukturen (vägar, järnvägar) vid samhället. Skyddszon upprättas kring Stensele industriområde för att betydande bullerproblem ej ska uppstå kring det området.

7. Uppföljning

Den betydande miljöpåverkan som en plan kan tänkas medföra ska följas upp. Därför kommer en uppföljning att ske efter att planförslagen har blivit verklighet. Av speciellt intresse är påverkan på de geologiska värdena inom naturreservatet Luspen.

8. Behovsbedömning detaljplaner

En behovsbedömning är den granskning som görs för att se om en miljöbedömning krävs, och fodras vanligtvis endast för detaljplaner. Som tidigare nämnts så behövs en miljöbedömning för de planer som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. I detta skede ser följande planförslag ut att medföra en betydande miljöpåverkan; ny vägdragnings E12, triangelspåret, och utökning av Stensele industriområde.